

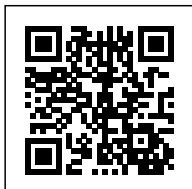

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VII. volební období

155/0

**Senátní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci
v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů**

Zástupce předkladatele: Zeman J., Terelmešová D.
Doručeno poslancům: 31. března 2014 v 11:09

Senátní návrh

ZÁKON

ze dne 2014,

kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 259/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 141/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb. a zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., se mění takto:

1. § 8 včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 13 a 71 zní:

„§ 8 Společně posuzované osoby

(1) Orgán pomoci v hmotné nouzi může z okruhu společně posuzovaných osob vyloučit osobu, u které žadatel o dávku prokáže,

- a) že společně s ní neužívá byt nebo jiný prostor než byt, nebo
- b) že ačkoliv společně s ní užívá byt nebo jiný prostor než byt, nepodílí se s touto osobou na úhradě nákladů společných potřeb, je-li jinou osobou podle zákona o životním a existenčním minimu⁷¹⁾;

k prokázání těchto skutečností přitom nestačí jen písemné prohlášení žadatele o dávku.

(2) Orgán pomoci v hmotné nouzi určí v případě, že nastane situace, že osobu lze posuzovat v rámci dvou či více okruhů společně posuzovaných osob¹³⁾, do kterého okruhu osoba patří, a to podle skutečného soužití osob.

(3) Pokud užívají byt nebo jiný prostor než byt se žadatelem o dávku nebo příjemcem dávky další osoby, určí se výše odůvodněných nákladů na bydlení podílem všech osob užívajících tentýž byt nebo jiný prostor než byt, jako kdyby byly tyto osoby společně posuzované, a to bez ohledu na to, jestli tyto osoby o dávku žádají.

(4) Pokud byt nebo jiný prostor než byt užívají osoby, které nejsou se žadatelem o dávku, popřípadě s příjemcem dávky, společně posuzovány, a žadatel o dávku, popřípadě příjemce dávky, proto nemůže doložit výši skutečných nákladů na bydlení pro celý byt nebo jiný prostor než byt, určí se výše odůvodněných nákladů na bydlení postupem uvedeným v odstavci 3 z částky nákladů na bydlení obvyklých v rozhodném období pro obdobný byt nebo jiný prostor než byt v dané obci.

(5) Jestliže nebude možné určit výši odůvodněných nákladů na bydlení výpočtem podle odstavce 4, protože se obdobný byt nebo jiný prostor než byt v dané obci nenachází, určí se výše odůvodněných nákladů na bydlení pro byt postupem uvedeným v odstavci 3 podle normativních nákladů na bydlení podle § 26 zákona o státní sociální podpoře, a pro jiný prostor než byt postupem uvedeným v odstavci 3 podle odůvodněných nákladů na bydlení podle § 34 odst. 1 písm. c).

(6) Jestliže bude skutečná výše nákladů na bydlení nižší než částka určená výpočtem podle odstavců 4 nebo 5, bude za odůvodněné náklady na bydlení určena skutečná výše nákladů na bydlení.

¹³⁾ § 4 odst. 6 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

⁷¹⁾ § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 110/2006 Sb.“.

2. V § 33 odst. 4 se věta první nahrazuje větou „V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že osoba užívající za účelem bydlení jiný prostor než byt, se pro rozhodování o přiznání nároku na doplatek na bydlení posuzuje podle odstavce 1.“

3. V § 33 odst. 4 ve větě poslední se slova „odstavce 2 věty první a“ zrušují.

4. V § 34 odst. 1 písm. c) se slova „jiné než nájemní nebo vlastnické formy bydlení“ nahrazují slovy „jiného prostoru než bytu“, za slova „uvedená v písmenech a) a b),“ se vkládají slova „a to do výše, která je v místě obvyklá,“ a za slova „maximálně však do výše“ se vkládají slova „80 %“.

5. V § 35 úvodní části ustanovení se slovo „aktuální“ zrušuje.

6. V § 72 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) údaj o počtu osob, které užívají byt nebo jiný prostor než byt společně se žadatelem o dávku.“

Čl. II

Přechodné ustanovení

Příjemcům a společně posuzovaným osobám, kterým byl doplatek na bydlení poskytován přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, bude nárok na tuto dávku orgánem pomoci v hmotné nouzi přehodnocen na základě zákona č. 111/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do 4 kalendářních měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

A) Závěrečná zpráva zhodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Definice problému

Cílem tohoto návrhu je zamezit vyplácení více doplatků na bydlení do jednoho bytu či obytné místnosti v ubytovacích zařízeních, což současná právní úprava zákona o pomoci v hmotné nouzi umožňuje. Takto se nepřiměřeně poskytují státní prostředky a přeplácejí se tak náklady na bydlení, které mnohonásobně převyšují náklady v místě obvyklé pro danou formu bydlení, což je nevhodné a nepřijatelné. Proto je nutné v zákoně o pomoci v hmotné nouzi zakotvit možnost vyplácení jednoho doplatku na bydlení do jednoho bytu či obytné místnosti v ubytovacích zařízeních.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Doplatek na bydlení je dávkou poskytovanou podle zákona o pomoci v hmotné nouzi. Tato dávka řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení v případech, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory. Na doplatek na bydlení má v současné době nárok nájemce nebo vlastník bytu, který užívá byt v obci, v níž je hlášen k trvalému pobytu (tuto podmínku je možné tolerovat) a který má nárok na příspěvek na živobytí. Zároveň musí žadatel splňovat podmínku, že příjem rodiny je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka živobytí této rodiny.

02

Vzhledem k tomu, že systém pomoci v hmotné nouzi je zaměřen na řešení individuálních situací, je umožněno, aby podmínky, které jsou v zákoně stanoveny v obecnější formě, byly v jednotlivých zvláštních případech změkčeny. Jedná se například o situaci, kdy žadatel nemá nárok na příspěvek na živobytí, nicméně jde o rodinu s nižším příjmem, který nepřesáhne 1,3 násobek částky živobytí, anebo o osobu, která nemusí mít nárok na příspěvek na živobytí a hlášený trvalý pobyt v obci, protože užívá jinou než nájemní formu bydlení (např. ubytovnu, podnájem).

Do 1. 1. 2012 byla v zákoně o pomoci v hmotné nouzi zakotvena podmínka pro nárok na doplatek na bydlení mít také nárok na příspěvek na bydlení, kdy se podle tohoto příspěvku určoval i okruh společně posuzovaných osob s výjimkou situace, kdy osoby užívaly jinou než nájemní formu bydlení. Avšak na základě poslaneckých pozměňovacích návrhů v rámci Sociální reformy I byla tato podmínka odstraněna a v současné době je okruh společně posuzovaných osob těžko stanovitelný a v praxi se stává, že v jednom bytě či obytné místnosti ubytovacího zařízení se může nacházet více okruhů společně posuzovaných osob. To vede k situaci, že se vyplácí více doplatků na bydlení do jednoho bytu a v poslední době této skutečnosti začali využívat hlavně majitelé ubytoven a doplatkem na bydlení se tak hradí

náklady spojené s bydlením, které v součtu mnohonásobně převyšují nájemné v místě obvyklé určené pro jeden byt či bytovou místnost v ubytovacím zařízení. Proto je potřeba jasně stanovit pravidlo, kdy se odůvodněné náklady na bydlení rozpočtou na všechny osoby užívající byt nebo jiný prostor než byt, aby k těmto situacím nedocházelo.

Výše doplatku na bydlení je pak stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení za aktuální kalendářní měsíc zůstala osobě či rodině zpravidla částka živobytí. Jelikož se výše doplatku na bydlení určuje z odůvodněných nákladů na bydlení za aktuální kalendářní měsíc, dochází v praxi k různým problémům, kdy se např. musí dávka vyhodnocovat až na konci měsíce a tím se může její výplata opozdit. Dalším problémem je, že všechny skutečnosti pro nárok a výši dávky se posuzují za měsíc předcházející a i u příspěvku na živobytí, kde příjem ovlivňují také odůvodněné náklady na bydlení, se berou v úvahu tyto náklady za předcházející kalendářní měsíc. Tato nepravidelnost se do zákona o pomoci v hmotné nouzi dostala také v rámci Sociální reformy I a je potřeba ji odstranit.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
- Úřad práce České republiky
- Příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi

1.5 Popis cílového stavu

Ochrana v oblasti bydlení je v České republice zajištěna pro nízkopříjmové skupiny obyvatel dvěma dávkami, a to příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory a doplatkem na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi. Počet příjemců obou dávek a výdajů na ně postupně rok od roku narůstá, avšak u doplatku na bydlení je tento nárůst v poměru let 2011 a 2012 značný, což ukazují následující tabulky:

Vývoj průměrného počtu příjemců (s nárokem na doplatek na bydlení v daném roce):

Dávka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
doplatek na bydlení	27 340	20 258	19 885	22 871	24 406	41 471

Zdroj: MPSV

Vývoj celkových nákladů (v mil. Kč):

Dávka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
doplatek na bydlení	524	473	512	686	850	1 673

Zdroj: MPSV

Jedním z důvodů tohoto nárůstu je možnost poskytování více doplatků na bydlení do jednoho bytu a hlavně do jedné obytné místnosti v ubytovacím zařízení. Největší nárůst doplatku na bydlení nastal právě v roce 2012 u jiné formy bydlení, což lze vyčíst z následující tabulky:

Struktura příjemců doplatku na bydlení v roce 2012 podle právního důvodu užívání bytu:

Dávka	Právní forma užívání bytu				
	nájemní	vlastnická	družstevní	jiná	nezjištěno
doplatek na bydlení	20 297	2 311		18 845	19

Zdroj: MPSV

Cílovým stavem právní úpravy je umožnit poskytovat jeden doplatek na bydlení do jednoho bytu nebo do jedné obytné místnosti v ubytovacím zařízení. Proto se navrhuje jasné stanovení okruhu společně posuzovaných osob pro doplatek na bydlení, které je založeno na faktickém užívání bytu. U jiné formy bydlení se navrhuje určit výši nákladů nejprve podle výše, která je v místě obvyklá, a teprve poté maximálně do výše normativních nákladů podle státní sociální podpory.

1.6 Zhodnocení rizika

Pokud by nedošlo k realizaci navržených opatření, bude se nadále doplatek na bydlení poskytovat neefektivně a budou na státních prostředcích několikanásobně vydělávat majitelé bytů a hlavně ubytovacích zařízení. Rizikem tu může být, že majitelé nepůjdou s cenou dolů a osobám v hmotné nouzi budou vznikat dluhy či jim bude hrozit ztráta bydlení. Na druhou stranu můžou tato opatření rozprodit nabídku vhodnějšího a levnějšího bydlení a zapojit do bytové otázky obce a další subjekty.

2. Návrh variant řešení

VARIANTA I – „nulová“

Zachování stávající právní úpravy by přineslo riziko nadužívání doplatku na bydlení a navyšování počtu osob v hmotné nouzi.

VARIANTA II – navrhované řešení

Navrhované řešení by přineslo efektivnější nakládání s veřejnými prostředky při výplatě doplatku na bydlení.

VARIANTA III – omezit výplatu doplatku na bydlení u jiné než nájemní a vlastnické formy bydlení na 6 měsíců

Tato varianta neřeší neefektivní vyplácení více doplatků na bydlení do jednoho bytu či obytné místnosti v ubytovacím zařízení. Dále je tu riziko, že po 6 měsících osoby v hmotné nouzi nenaleznou standardní formu bydlení a při neposkytnutí doplatku na bydlení by jim hrozila ztráta bydlení.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

VARIANTA I

Nevýhoda při volbě varianty I by bylo neefektivní hospodaření s finančními prostředky ze státního rozpočtu při výplatě doplatku na bydlení a z ekonomického hlediska by tato varianta vedla k navyšování těchto prostředků. Výhoda by byla pro majitele bytů a ubytovacích zařízení, protože by měly z dávek velké zisky.

VARIANTA II

Výhodou této varianty je, že by doplatek na bydlení byl poskytován adresněji a mnohem efektivněji. Z ekonomického hlediska by došlo k úspoře finančních prostředků ze státního rozpočtu, protože by se majitelé bytů a především ubytovacích zařízení přestali přeplácat.

VARIANTA III

Navrhovaná varianta řeší situaci v rámci poskytování doplatku na bydlení jen částečně. Nevýhodou této varianty je, že by osoby při nenalezení standardního bydlení mohly přijít o střechu nad hlavou.

Z ekonomického hlediska se jeví tato varianta jako spíše úsporná, protože by osoby po 6 měsících v jiné než nájemní či vlastnické formě bydlení přišly o doplatek na bydlení, pokud by se nepřestěhovaly do standardní formy bydlení.

4. Návrh řešení - stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Varianta II
Varianta III
Varianta I

Jako nejvhodnější se jeví varianta II, neboť zabezpečuje efektivní a adresnější vyplácení doplatku na bydlení. Navrhovaná varianta přináší úsporu z pohledu výdajů veřejných rozpočtů.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

K naplnění cílů obsažených v hodnocení dopadů regulace jsou kompetentní MPSV (metodické vedení, zabezpečení aplikačního programu HN, odvolací orgán), ÚP ČR (rozhodování o dávkách pomoci v hmotné nouzi), Ministerstvo financí (finance na dávky).

6. Přezkum účinnosti regulace

Dopad nové právní úpravy bude průběžně vyhodnocován, přezkum účinnosti bude realizován formou hodnocení ex post vždy na konci každého kalendářního roku.

7. Konzultace

Zastupitelé měst, starostové.

8. Dopady navrhované úpravy

8.1 Ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava není v rozporu a nestanovuje odchylky ve vztahu k zákazu diskriminace. Rovněž není v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

8.2 Na státní rozpočet a veřejné rozpočty

Navrhovaná úprava nemá dopad na příjmové straně ani výdajové straně státního rozpočtu ani na veřejné rozpočty.

8.3 Na mezinárodní konkurenceschopnost ČR

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky.

8.4 Na podnikatelské prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na podnikatelské prostředí.

8.5 Na ochranu soukromí a osobních údajů

Navrhovaná úprava garantuje práva na ochranu soukromí a osobních údajů všech dotčených subjektů.

8.6 Korupční rizika

Navrhovaná úprava nemá dopad do oblasti korupčních rizik a nevytváří jejich možnosti.

8.7 Na územní samosprávné celky

Navrhovaná právní úprava nemá negativní dopad na činnost územních samosprávných celků.

8.8 Sociální dopady

Navrhovaná právní úprava bude garantovat práva a povinnosti osob v hmotné nouzi a také bude garantovat jejich nárok na hmotné zabezpečení.

8.9 Na spotřebitele

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné zásadní dopady na spotřebitele.

8.10. Na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné dopady na životní prostředí.

B) Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh je v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále zejména s čl. 2 a čl. 4 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje jako ústavní zákon Listina základních práv a svobod (2/1993 Sb. – Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy ÚS ČR.

C) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, slučitelnost s právními akty EU

Návrh zákona neimplementuje právo Evropské unie a ani s ním není v rozporu. Rovněž není v rozporu se žádnými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána. Z hlediska principů rovnosti mužů a žen je návrh novely zákona neutrální (návrh respektuje směrnici 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování, která se vztahuje i na přístup k bydlení a službám, včetně služeb sociálních) a vztahuje se stejně na obě pohlaví.

II. Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

Návrh řeší situace, kdy se doplatkem na bydlení přeplácují náklady na bydlení, jestliže v jednom bytě nebo v jedné místnosti (např. na ubytovně) bydlí více osob a každá z nich pobírá doplatek na bydlení do maximální možné výše určené zákonem o pomoci v hmotné nouzi.

Okruh společně posuzovaných osob se pro doplatek na bydlení navrhuje stanovovat obdobně, jako je tomu u příspěvku na živobytí, tzn. podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (toto pravidlo je zakotveno v § 2 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Tím se zjednoduší administrativa orgánu pomoci v hmotné nouzi, protože postačí vždy určit okruh společně posuzovaných osob u jedné z opakujících se dávek pomoci hmotné nouzi.

Dále se navrhuje možnost orgánu pomoci v hmotné nouzi vyloučit z okruhu společně posuzovaných osob ty osoby, které fakticky byt či jiný prostor než byt společně s žadatelem o dávku neužívají, tzn., bydlí někde jinde.

Možnost vyloučení může také nastat v případě, kdy osoby spolu sice užívají byt nebo jiný prostor než byt, ale nehospodaří spolu a nemají vůči sobě vyživovací povinnost (jsou k sobě tzv. osobami jinými). Pokud tuto skutečnost osoby prokáží, může je také orgán pomoci v hmotné nouzi vyloučit.

V konečném důsledku tento návrh znamená, že společně s žadatelem o dávku budou posuzovány osoby, které společně s ním užívají byt nebo jiný prostor než byt a mají k sobě vzájemnou vyživovací povinnost nebo společně hospodaří.

V případě, že jeden byt nebo jiný prostor než byt bude užívat více osob, které společně nebudou hospodařit či k sobě nebudou mít vyživovací povinnost a tím pádem nebudou společně posuzované, navrhuje se princip, že se výše odůvodněných nákladů na bydlení pro účely příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení určí podílem těchto osob, jako by tyto osoby byly společně posuzované. Tím se zamezí přeplácení nákladů na bydlení v jednom bytě nebo jiném prostoru než byt a také se zachová pravidlo, že v součtu takto určených výší odůvodněných nákladů na bydlení bude poskytnut pouze jeden doplatek na bydlení na jeden byt či jiný prostor než byt.

I když jedním z cílů tohoto návrhu je efektivní vynakládání prostředků ze státního rozpočtu, což tato úprava rozpočítávání odůvodněných nákladů na bydlení na všechny osoby užívající jeden byt či jiný prostor než byt naplňuje, je nutné upravit v zákoně i situace, kdy není možné zjistit celkové náklady na bydlení pro celý byt nebo jiný prostor než byt, protože tato

ubytování užívají i další osoby, které nejsou se žadatelem v okruhu společně posuzovaných osob, a nelze tedy od nich zjišťovat potřebné údaje. Jako vhodné řešení se nabízí započtení stejných nákladů na bydlení jako u srovnatelného bytu či srovnatelného jiného prostoru než bytu nebo u bytů z fiktivní výše nákladů na bydlení odvozených z částky normativních nákladů na bydlení podle počtu osob v bytě dle zákona o státní sociální podpoře a u jiného prostoru než bytu z částky odůvodněných nákladů na bydlení podle § 34 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi (viz bod 4). Pokud by skutečné náklady na bydlení byly nižší, vycházel by orgán pomoci v hmotné nouzi z těchto nižších nákladů na bydlení.

K bodu 2

V souvislosti se změnou, která je popsána v bodě 1, je potřeba také upravit § 33 odst. 4, ve kterém se navrhuje upravit, že je možné v případech hodných zvláštního zřetele považovat za nájemce i osobu, která užívá jiný prostor než byt či je jeho vlastníkem. To znamená, že nebydlí v bytě, ale např. na ubytovně či v jiném nebytovém prostranství.

K bodu 3

Není důvod, aby osoby užívající jiný prostor než byt (např. ubytovnu) měly snazší podmínky nároku na doplatek na bydlení než osoby užívající standardní formu bydlení. Proto i u osob užívající jinou formu bydlení má být vyžadována podmínka nároku na příspěvek na živobytí.

K bodu 4

Navrhuje se, aby bylo jasně upraveno, že se výše doplatku na bydlení při užívání jiného prostoru než bytu v první řadě limituje výší v místě obvyklou a poté výší 80 % normativních nákladů na bydlení podle státní sociální podpory. Nižší výše než 100 % normativních nákladů na bydlení byla určena, protože nebytové prostory nemohou být dražší než prostory bytové a ze státních prostředků se mají podporovat hlavně prostory určené k vhodnému bydlení. Je potřeba zamezit převážně vlastníkům ubytoven, aby si určovali ceny podle normativů ze státní sociální podpory a naopak ponechat možnost Úřadu práce ČR uvážit, v jaké výši a případně co vedle základních nákladů na bydlení bude za odůvodněné náklady na bydlení v této formě považovat. Úřad práce ČR tak může určit výši úhrady, která je v místě obvyklá, a ne kterou majitel ubytovny deklaruje.

K bodu 5

V systému pomoci v hmotné nouzi se rozhodné skutečnosti pro nárok a výši dávky hodnotí za předcházející kalendářní měsíc, protože jsou všechny skutečnosti nepochybné. Není tedy důvod pro výši doplatku na bydlení hodnotit odůvodněné náklady na bydlení za aktuální kalendářní měsíc. Také v praxi je takovéto hodnocení velice zatěžující a neefektivní, kdy např. náklady na bydlení na ubytovně jsou rozpočítávány na odbydlené dny a při hodnocení nákladů za aktuální kalendářní měsíc je nucen orgán pomoci v hmotné nouzi hodnotit nárok a výši doplatku na bydlení na konci kalendářního měsíce, kdy na základě výše uvedeného může docházet k pozdější výplatě doplatku na bydlení. Také toto opatření narovná nesrovnalosti s rozhodným obdobím s dávkou příspěvku na živobytí, kdy se odůvodněné náklady na bydlení posuzují za předcházející kalendářní měsíc.

K bodu 6

V návaznosti na úpravu okruhu společně posuzovaných osob a zjišťování odůvodněných nákladů na bydlení v poměru osob, které fakticky užívají byt nebo jiný prostor než byt, je potřeba dát povinnost žadateli o dávku v žádosti uvést, kolik takových osob v bytě či jiném prostoru než bytě se žadatelem bydlí.

K čl. II – k přechodnému ustanovení

Je potřeba stanovit přechodné ustanovení, odkdy se navrhovaná úprava bude vztahovat i na již poskytovaný doplatek na bydlení. Ponechává se orgánu pomoci v hmotné nouzi na přehodnocení již poskytovaného doplatku na bydlení lhůta 4 měsíců od účinnosti novely.

K čl. III – k účinnosti

Navrhuje se, aby zákon vzhledem k věcné podstatě navrhovaných změn nabyl účinnosti již prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů.

V Praze dne . března 2014

Milan Štěch, v. r.
předseda Senátu

**Platné znění příslušných ustanovení zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci
v hmotné nouzi, s vyznačením navrhovaných změn**

ČÁST DRUHÁ

VYMEZENÍ NĚKTERÝCH POJMŮ

§ 8

Společně posuzované osoby

~~(1) Pro účely doplatku na bydlení je okruh společně posuzovaných osob shodný jako u příspěvku na bydlení poskytovaného podle zvláštního právního předpisu¹²⁾, s výjimkou situace uvedené v § 33 odst. 5.~~

~~(2) Orgán pomoci v hmotné nouzi může v případech hodných zvláštního zřetele z okruhu společně posuzovaných osob vyloučit na žádost žadatele o dávku tu osobu, u které žadatel prokáže, že společně s ním neužívá byt a společně s ním se nepodílí na úhradě nákladů společných potřeb. K prokázání skutečnosti uvedené ve větě první přitom nestačí jen písemné prohlášení žadatele o dávku.~~

~~(3) Orgán pomoci v hmotné nouzi určí v případě, že nastane situace, že osobu lze posuzovat v rámci dvou či více okruhů společně posuzovaných osob¹³⁾, do kterého okruhu osoba patří, a to podle skutečného soužití osob.~~

§ 8

Společně posuzované osoby

(1) Orgán pomoci v hmotné nouzi může z okruhu společně posuzovaných osob vyloučit osobu, u které žadatel o dávku prokáže,

- a) že společně s ní neužívá byt nebo jiný prostor než byt, nebo**
- b) že ačkoliv společně s ní užívá byt nebo jiný prostor než byt, nepodílí se s touto osobou na úhradě nákladů společných potřeb, je-li jinou osobou podle zákona o životním a existenčním minimu⁷¹⁾;**

k prokázání těchto skutečností přitom nestačí jen písemné prohlášení žadatele o dávku.

(2) Orgán pomoci v hmotné nouzi určí v případě, že nastane situace, že osobu lze posuzovat v rámci dvou či více okruhů společně posuzovaných osob¹³⁾, do kterého okruhu osoba patří, a to podle skutečného soužití osob.

(3) Pokud užívají byt nebo jiný prostor než byt se žadatelem o dávku nebo příjemcem dávky další osoby, určí se výše odůvodněných nákladů na bydlení podílem všech osob užívajících tentýž byt nebo jiný prostor než byt, jako kdyby byly tyto osoby společně posuzované, a to bez ohledu na to, jestli tyto osoby o dávku žádají.

¹²⁾ § 24 a 25 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

(4) Pokud byt nebo jiný prostor než byt užívají osoby, které nejsou se žadatelem o dávku, popřípadě s příjemcem dávky, společně posuzovány, a žadatel o dávku, popřípadě příjemce dávky, proto nemůže doložit výši skutečných nákladů na bydlení pro celý byt nebo jiný prostor než byt, určí se výše odůvodněných nákladů na bydlení postupem uvedeným v odstavci 3 z částky nákladů na bydlení obvyklých v rozhodném období pro obdobný byt nebo jiný prostor než byt v dané obci.

(5) Jestliže nebude možné určit výši odůvodněných nákladů na bydlení výpočtem podle odstavce 4, protože se obdobný byt nebo jiný prostor než byt v dané obci nenachází, určí se výše odůvodněných nákladů na bydlení pro byt postupem uvedeným v odstavci 3 podle normativních nákladů na bydlení podle § 26 zákona o státní sociální podpoře, a pro jiný prostor než byt postupem uvedeným v odstavci 3 podle odůvodněných nákladů na bydlení podle § 34 odst. 1 písm. c).

(6) Jestliže bude skutečná výše nákladů na bydlení nižší než částka určená výpočtem podle odstavců 4 nebo 5, bude za odůvodněné náklady na bydlení určena skutečná výše nákladů na bydlení.

¹³⁾ § 4 odst. 6 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

⁷¹⁾ § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 110/2006 Sb.

ČÁST TŘETÍ DÁVKY

Hlava II Doplatek na bydlení

§ 33

Podmínky nároku na doplatek na bydlení

(1) Nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu¹²⁾ byl

- a) jeho příjem (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24), nebo
- b) příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob (§ 24).

(2) Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob.

(3) Není-li příspěvek na živobytí poskytován, činí částka živobytí osoby její existenční minimum. V případě, že je osoba společně posuzována s dalšími osobami (§ 2 odst. 1), činí jejich živobytí součet existenčních minim osob, které nejsou nezaopatřenými dětmi, a součet životních minim nezaopatřených dětí.

(4) ~~V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že za nájemce považuje pro účely doplatku na bydlení i osobu užívající jinou než nájemní formu bydlení.~~ **V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že osoba užívající za účelem bydlení jiný prostor než byt, se pro rozhodování o přiznání nároku na doplatek na bydlení posuzuje podle odstavce 1.** Za případ hodný zvláštního zřetele se považuje též ubytování osob v domovech pro seniory, domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech se zvláštním režimem a v chráněném bydlení podle zákona o sociálních službách⁶²⁾. Ustanovení ~~odstavce 2 věty první a~~ odstavce 7 v těchto případech neplatí.

(5) Nárok na doplatek na bydlení má bez splnění podmínek uvedených v odstavcích 1, 2 a 7 nezletilé nezaopatřené dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež nebo které žije v náhradní rodinné péči, na které přešlo vlastnictví nebo nájem bytu a dítě nemá dostatečný příjem nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

(6) Splňuje-li podmínky nároku na doplatek na bydlení více osob, náleží doplatek na bydlení jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí orgán pomoci v hmotné nouzi, které z těchto osob se doplatek na bydlení přizná.

(7) Doplatek na bydlení lze poskytnout pouze tehdy, jestliže osoba užívá byt, jehož je vlastníkem nebo nájemcem, v obci, v níž je hlášena k pobytu podle zvláštních právních předpisů. V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že doplatek na bydlení se poskytne i v případě, že podmínka hlášení k pobytu podle věty první není splněna.

§ 34

(1) Do odůvodněných nákladů na bydlení se započítává

a) nájemné, popřípadě obdobné náklady spojené s družstevní a vlastnickou formou bydlení, a pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu; nájemným se rozumí nájemné hrazené v nájemních bytech, a to až do výše, která je v místě obvyklá, popřípadě nájemné až do výše cílového nájemného podle zákona o jednostranném zvyšování nájemného z bytu³⁴⁾; obdobnými náklady spojenými s družstevní formou bydlení se rozumí výše prokazatelných nákladů, maximálně však do výše nákladů uvedených pro tuto formu bydlení v zákoně o státní sociální podpoře⁶³⁾; úhradou služeb bezprostředně spojených s užíváním bytu, případně obdobnou vlastnickou formou bydlení, se rozumí úhrada za

⁶²⁾ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴⁾ Zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³⁾ § 25 odst. 1 písm. b) zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody, za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za dodávku vody z vodovodů a vodáren, za odvádění odpadních vod kanalizacemi, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením,

- b) úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií; úhradou prokazatelné nezbytné spotřeby energií se rozumí úhrada dodávky a spotřeby elektrické energie, plynu, případně výdaje na další druhy paliv, a to ve výši, která je v místě obvyklá, a
- c) v případech hodných zvláštního zřetele při užívání ~~jiné než nájemní nebo vlastnické formy bydlení~~ **jiného prostoru než bytu** úhrada nákladů uvedená v písmenech a) a b), **a to do výše, která je v místě obvyklá**, maximálně však do výše **80 %** normativních nákladů podle zákona o státní sociální podpoře⁶⁴⁾.

(2) Výše úhrady za prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií se stanoví jako průměrná cena za dodávku energií pro bytovou jednotku určité velikosti podle sdělení příslušných dodavatelů těchto energií, nejvýše však ve výši skutečných úhrad.

(3) V odůvodněných případech lze navýšit částky zjištěné podle odstavce 2 až o 10 %. Za odůvodněný případ se považuje zejména dlouhodobá nemoc osoby a vyšší spotřeba energií z důvodu těžkého zdravotního postižení.

§ 35

Výše doplatku na bydlení

Výše doplatku na bydlení za kalendářní měsíc činí rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení připadajících na **aktuální** kalendářní měsíc, sníženou o příspěvek na bydlení¹²⁾ vyplacený v měsíci bezprostředně předcházejícím aktuálnímu kalendářnímu měsíci, a částkou, o kterou příjem

- a) osoby (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí osoby, nebo
- b) osoby a společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí společně posuzovaných osob; pokud však v rámci společně posuzovaných osob, které jsou posuzovány pro účely pomoci v hmotné nouzi, není některá z osob považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, stanoví se výše doplatku na bydlení s poměrnou částí příspěvku na živobytí připadající na osobu, která není považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou.

§ 72

Náležitosti žádosti

(1) Žádost o dávku obsahuje kromě náležitostí stanovených správním řádem

- a) skutečnosti prokazující nezaopatřenost dítěte, je-li to pro nárok na dávku nebo její výši potřebné,
- b) prohlášení žadatele, že jeho celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mu neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami,

⁶⁴⁾ § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- c) určení, jakým způsobem by měla být dávka vyplácena, popřípadě vyplacena,
- d) údaj o počtu osob, které užívají byt nebo jiný prostor než byt společně se žadatelem o dávku.**

(2) Žádost o dávku dále obsahuje, posuzují-li se pro nárok na dávku spolu s žadatelem společně posuzované osoby,

- a) údaje o tom, kdo je společně posuzovanou osobou,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, rodná čísla společně posuzovaných osob, rodinný stav a adresu místa jejich trvalého pobytu,
- c) prohlášení společně s ním posuzovaných osob, že jejich celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jim neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.

(3) K žádosti o příspěvek na živobytí musí být dále přiloženy tyto doklady:

- a) doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob v rozhodném období,
- b) doklad o výši a úhradě nájemného a o výši pravidelných úhrad za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu, popřípadě o výši obdobných nákladů spojených s vlastnickou formou bydlení,
- c) doklad o výši úhrady za dodávku elektrické energie a plynu, případně dalších druhů paliv,
- d) doporučení odborného lékaře o nutnosti dietního stravování,
- e) prohlášení o plnění soudem stanovené vyživovací povinnosti vůči nezletilému dítěti, případně o výši dluhu na výživném.

(4) K žádosti o doplatek na bydlení musí být dále přiloženy tyto doklady:

- a) doklad o tom, že byt je užíván na základě nájemní smlouvy nebo na základě vlastnictví k nemovitosti a doklad o podlahové ploše bytu,
- b) doklad o tom, že žadatel pobírá příspěvek na bydlení,
- c) doklad o výši a úhradě nájemného a o výši pravidelných úhrad za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu, popřípadě o výši obdobných nákladů spojených s vlastnickou formou bydlení,
- d) doklad o výši úhrady za dodávku elektrické energie a plynu, případně dalších druhů paliv,
- e) doklad prokazující zdravotní stav žadatele, jestliže je žádáno zvýšení podle § 34 odst. 3,
- f) doklady prokazující osiřelost dítěte a skutečnost, že jde o dítě žijící v náhradní rodinné péči nebo v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, a doklad prokazující přechod nájmu bytu, jde-li o žádost osiřelého dítěte.

(5) Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc dále obsahuje stručný popis vážné mimořádné události s uvedením účelu, ke kterému má být mimořádná okamžitá pomoc použita, nebo stručný popis okamžité (aktuální) životní situace.

(6) Lze-li skutečnosti uvedené v odstavcích 1 až 4 ověřit z rozhodnutí příslušných orgánů⁵¹⁾ nebo z jiných dokladů, nevyžaduje se přiložení potvrzení.

(7) Je-li žadatelem nebo osobou společně posuzovanou osoba, které nebylo přiděleno rodné číslo, uveďte tato osoba číslo dokladu opravňujícího osobu k pobytu na území České republiky.